

Imię i nazwisko recenzenta

Prof. dr hab. Krzysztof Kwiatek

Puławy dnia 05.02.2024 r.

Miejsce pracy recenzenta

Państwowy Instytut Weterynaryjny - Państwowy Instytut Badawczy
w Puławach

Zakład Higieny Pasz, Zakład Pożywek

Al. Partyzantów 57, 24-100 Puławy

RECENZJA

dorobku naukowego i osiągnięcia naukowego, dydaktycznego, popularyzatorskiego oraz organizacyjnego dr n. wet. Mirosława Welza w związku z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk weterynaryjnych w dyscyplinie weterynaria

Podstawę formalną sporządzenia niniejszej recenzji stanowi pismo z dnia 8 stycznia 2024 roku, podpisane przez Pana prof. dr hab. Marcina Bańburę Przewodniczącego Rady Dyscypliny Weterynaria, SGGW Warszawa. W przedmiotowym piśmie poinformowano, że zgodnie z decyzją Rady Doskonałości Naukowej z dnia 16 listopada 2023 roku i podjętej uchwały Rady Dyscypliny Weterynaria SGGW w Warszawie z dnia 13 grudnia 2023 roku powołano mnie w skład Komisji postępowania habilitacyjnego dr Mirosława Welza, w dziedzinie nauk weterynaryjnych w dyscyplinie weterynaria w charakterze recenzenta.

Podstawą prawną do sporządzenia recenzji osiągnięć naukowych Kandydata ubiegającego się o stopień doktora habilitowanego jest art. 221 ust. 8 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2023 poz.742), a w zakresie wymagań branż pod uwagę przy tej ocenie – art. 219 wspomnianej ustawy.

Przebieg pracy zawodowej Habilitanta

Doktor nauk weterynaryjnych Mirosław Welz ukończył studia wyższe na Wydziale Weterynaryjnym Akademii Rolniczej w Lublinie w 1992 roku, uzyskując tytuł zawody lekarza weterynarii. W tym też roku rozpoczął pracę w Wojewódzkim Zakładzie Weterynarii w Krośnie na stanowisku asystenta weterynaryjnego. Z dniem 1 marca 1999 roku został awansowany na stanowisko Wojewódzkiego Inspektora Weterynaryjnego ds. zdrowia zwierząt, zwalczania chorób zakaźnych i ochrony zwierząt, a następnie z dniem 24 listopada

2006 roku został powołany przez Głównego Lekarza Weterynarii na stanowisko Podkarpackiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii. W dniu 4 listopada 2019 roku został powołany na stanowisko Zastępcy Głównego Lekarza Weterynarii. Od dnia 1 kwietnia 2021 pełnił funkcję Zastępcy Podkarpackiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii. Kolejna zmiana stanowiska miała miejsce w dniu 17 maja 2021, kiedy Habilitant został powołany przez Premiera RP na stanowisko Głównego Lekarza Weterynarii. Z dniem 1 stycznia 2022 roku, po zakończeniu pracy na stanowisku GLW, następuje kolejne powołanie na stanowisko Podkarpackiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii.

Stopień doktora nauk weterynaryjnych uzyskał w 2011 roku na Wydziale Medycyny Weterynaryjnej SGGW w Warszawie w na podstawie rozprawy doktorskiej pt.: „Sytuacja epizootologiczna wśród zwierząt gospodarskich i wolno żyjących na terenie Bieszczad z uwzględnieniem zakażeń *Mycobacterium bovis*” wykonanej pod kierunkiem prof. dr hab. Andrzeja Salwy. Tym samym spełnia warunek podany w art. 219 punkt 1.1 Ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce w zakresie dotyczącym posiadania stopnia doktora.

Ponadto Kandydat ukończył studia specjalizacyjne i posiada tytuł specjalisty w trzech Obszarach Weterynarii, a mianowicie: „Choroby psów i kotów” – uzyskany w 2002 roku, „Epizootiologia i administracja weterynaryjna” – uzyskany w 2004 roku i „Choroby zwierząt nieudomowionych” – uzyskany w 2014 roku.

Przedstawiony przebieg pracy zawodowej dowodzi, że wysoka aktywność zawodowa Habilitanta jest nierozzerwalnie związana z doskonaleniem i rozwojem naukowym.

Ocena całokształtu dorobku naukowego przed i po uzyskaniu stopnia doktora

Dorobek naukowy Habilitanta mierzony liczbą publikacji naukowych obejmuje 52 pozycje. W tej liczbie znajduje się 38 oryginalnych prac twórczych, z których 35 (92,1%) zostało opublikowanych po uzyskaniu stopnia naukowego doktora nauk weterynaryjnych (łącznie z osiągnięciem habilitacyjnym). Poza tym w dorobku znajduje się jedna monografia, jeden artykuł popularno-naukowy i jedna pozycja książkowa, a ponadto 11 komunikatów i doniesień w materiałach konferencyjnych.

Analizując rozwój aktywności naukowej w okresie ponad 30-letniej pracy w Inspekcji Weterynaryjnej w Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii w Krośnie można stwierdzić, że przedmiotowa aktywność Habilitanta wzrastała stopniowo, w miarę upływu czasu pracy, przy jednoczesnym podnoszeniu poziomu merytorycznego publikacji. W efekcie osiągnięty postęp

w rozwoju naukowym i aktywności publikacyjnej, pozwala ubiegać się o kolejny stopień naukowy.

Od początku pracy zawodowej Habilitant pogłębiał swoją wiedzę i umiejętności w zakresie zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, a w szczególności w aspekcie prawnym i administracyjnym. Miało to odzwierciedlenie także w aktywności naukowej i zaowocowało, oprócz czterech prac składających się na osiągnięcie naukowe, także innymi współautorskimi pracami oryginalnymi i przeglądowymi. Dotyczyły one w szczególności chorób zakaźnych zwierząt ważnych z punktu widzenia zdrowia zwierząt i człowieka, a mianowicie: gruźlicy u zwierząt, wysoce zjadliwej grypy ptaków, afrykańskiego pomoru świń, zakażeń koronawirusowych u zwierząt oraz wąglika. Przedmiotem zainteresowań naukowych i badań była także metodyka i doskonalenie prowadzenia dochodzeń epizootycznych.

Pozytywnie o dorobku i rozwoju naukowym świadczą również stosowane w ocenie pracowników naukowych wskaźniki naukometryczne. Łączna liczba punktów według MNiSW/MEiN (zgodnie z systemem ostatniej oceny parametrycznej) za publikacje wynosi **1538**, w tym **350 pkt.** za publikacje stanowiące osiągnięcie naukowe. Liczba punktów za prace opublikowane po doktoracie wynosi **1532**, a przed doktoratem tylko **6** co wskazuje na wysoką aktywizację publikacyjną po doktoracie. Na podstawie danych Journal Citation Reports sumaryczny **Impact Factor** wynosi **28,519**, z tym dla cyklu prac składających się na osiągnięcia **IF** ma wartość **3,228**. Wskaźnik Hirscha wg bazy Web of Science Core Collection aktualnie (08.09.2023) ma wartość 8, a według bazy Scopus 9. Liczba cytowań wykazuje tendencje wzrostową i aktualnie wg bazy Web of Science Core Collection wynosi przynajmniej 130 (bez autocytowań), a według bazy Scopus 116 (bez autocytowań). Warto podkreślić, że w dorobku dominują oryginalne prace twórcze w języku angielskim i polskim, które dotyczą chorób zakaźnych.

Obecne w dorobku prace polskojęzyczne w liczbie 18 zostały opublikowane w czasopismach krajowych wśród, których dominuje: *Życie Weterynaryjne i Medycyna Weterynaryjna*. Pozostałe prace w liczbie 20 zostały opublikowane w języku angielskim w czasopismach zagranicznych o zasięgu międzynarodowym tj.: *European Bison Conservation Newsletter*, *Zoonosis European Journal of Wildlife Research*, *Parasite, Veterinary Medicine-Science and Practice*, *Acta Veterinaria Scandinavica*, *Vector-Borne and Zoonotic Disease*, *Journal of Physiology and Pharmacology*, *BMC Veterinary research*, *Animals*, *Annals of Agricultural and Environmental Medicine*, *Diversity* oraz jedna praca w czasopiśmie krajowym, a mianowicie: *Journal of Veterinary Research*. Zgodnie z danymi

dokumentacyjnymi, w 9 wymienionych powyżej pracach Habilitant jest pierwszym autorem i zgodnie z deklaracją twórcą koncepcji, który pełnił wiodącą rolę w ich powstaniu. W przypadku pozostałych 29 artykułów naukowych wkład współautorski obejmował aspekt administracyjny, epidemiologiczny i prawny zwalczania przedmiotowych jednostek chorobowych, a także związany z tymi zagadnieniami dobór i analiza piśmiennictwa. Należy podkreślić, że były to elementy w dużym stopniu decydujące o wartości naukowej i aplikacyjnej opublikowanych prac.

Dominującą tematyką prac badawczych Habilitanta jest zagadnienie epidemiologii zakażeń pratkami kwasoopornymi (*Mycobacterium*) u żubrów, dzików i innych zwierząt wolno żyjących. W ramach tego zagadnienia badawczego zostało opublikowanych 14 współautorskich prac oryginalnych dotyczących charakterystyki epidemiologicznej i molekularnej czynnika etiologicznego gruźlicy. Udział Habilitanta w tych badaniach, prowadzonych w ramach szerokiej współpracy naukowej z badaczami z SGGW w Warszawie, PIWet-PIB w Puławach i ZHW w Gdańsku związany był w szczególności z aspektem administracyjnym zwalczania i monitoringu choroby, koordynacją interdyscyplinarnej współpracy z Lasami Państwowymi i Polskim Związkiem Łowieckim oraz organizacją nadzoru nad pozyskiwaniem próbek do badań laboratoryjnych, a także wkładem dotyczącym dokumentacji i statystyki.

Poza tym w dorobku naukowym znajdują się 4 prace oryginalne dotyczące występowania innych czynników chorobotwórczych, patogennych dla zwierząt lub człowieka, w szczególności zakażeń lub zarażeń: lentiwirusami u owiec, *Toxoplasma gondii* u dzików, jeleni i saren w Polsce, *Trichinella britovi* u lisów, mykobakteryjnego zapalenia węzłów chłonnych u dzików (*Sus scrofa*) w Polsce.

Na uwagę zasługują udział Habilitanta w pionierskich w naszym kraju badaniach serologicznych dotyczących występowania wirusa krymsko-kongijskiej gorączki krwotocznej w Polsce. Badania te były prowadzone przy współudziale badaczy z PIWet-PIB w Puławach, SGGW w Warszawie i UP we Wrocławiu, z wykorzystaniem materiału pozyskanego, między innymi, z terenów województwa podkarpackiego. Dokonana analiza wyników badań objętych monitoringiem urzędowym pozwoliła na znaczące poszerzenie wiedzy w zakresie epidemiologii tej nowej choroby w Polsce.

Podsumowując, mogę stwierdzić, że dotychczasowy dorobek naukowy dr Mirosława Welza w zakresie epidemiologii chorób zakaźnych jest wartościowy pod względem naukowym oraz praktycznym i oceniam go w pełni pozytywnie.

Ocena cyklu powiązanych tematycznie artykułów naukowych jako głównego osiągnięcia naukowego będącego podstawą do wszczęcia postępowania o nadanie stopnia doktora habilitowanego

Osiągnięciem naukowym, stanowiącym podstawę do ubiegania się o stopień naukowy doktora habilitowanego Kandydata, jest cykl czterech (H1 – H4) publikacji powiązanych tematycznie, ujętych pod wspólnym tytułem: „**Aspekt prawny i administracyjny zwalczania wybranych chorób zakaźnych zwierząt wolno żyjących w Polsce, w świetle europejskiego Prawa o zdrowiu zwierząt**”. Na przedmiotowy cykl (H1 - H4) składają się następujące prace oryginalne i przeglądowe:

Welz M., Popczyk B., Niemczuk K., Bocian Ł., Jażdżewski K., Konopka B. 2021. Nadzór bierny ASF u dzików jako skuteczne narzędzie kontroli, zwalczania i przeciwdziałania występowaniu ASF – nowe podejście. Med. Weter. 77(5), 245-252. IF = 0,398; MEiN = 70 pkt. (H1)

Welz M., Bruczyńska M, Kondrat R, Łoś P, Piersiak P, Anusz K. 2023. Zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt zgodnie z rozporządzeniem UE 2016/429 - Prawo o zdrowiu zwierząt. Med. Weter. 79 (1), 5-10. IF = 0,398; MEiN = 70 pkt. (H2)

Welz M., Łoś P., Kondrat R., Orłowska B., Didkowska A., Anusz K. 2023. Zwalczanie gruźlicy u zubrów w Bieszczadach – aspekt administracyjny. Med. Weter. 79 (4), 168-171. IF 2021 = 0,398; MEiN = 70 pkt. (H3)

Welz M., Krajewska-Wędzina M., Orłowska B., Didkowska A., Radulski Ł., Łoś P., Anusz K. 2023. The eradication of *M. caprae* tuberculosis in wild boar (*Sus scrofa*) in the Bieszczady Mountains, Southern Poland – an administrative perspective. Journal of Veterinary Research, 67, 61-66, doi: 10.2478/jvetres, 2023-0006. IF = 1.744; MEiN = 40 pkt. (H4)

Wszystkie wyżej wymienione prace zostały opublikowane w wysoko notowanych pod względem poziomu naukowego czasopismach krajowych o zasięgu międzynarodowym, a mianowicie: *Medycyna Weterynaryjna* (3) i *Journal of Veterinary Research* (1).

Prace składające się na rozprawę habilitacyjną są opracowaniami współautorskimi, w których Habilitant jest pierwszym Autorem. Obejmują one 2 prace oryginalne (H1 i H4) i 2

prace przeglądowe (H2 i H3) dotyczące aspektów prawnych zwalczania chorób zakaźnych, integralnie związane z przedmiotowym osiągnięciem naukowym. Wkład własny Habilitanta we wskazanym osiągnięciu obejmował opracowanie koncepcji pracy, wybór i przetwarzanie danych epizootycznych, dobór piśmiennictwa, zaplanowanie i organizację badań, przygotowanie manuscriptu i artykułu po recenzjach, propozycje rozwiązań w zakresie strategii likwidacji choroby oraz programu/wytycznych jej zwalczania. Znajduje to potwierdzenie w złożonych oświadczeniach przez poszczególnych współautorów prezentowanych prac, że stanowią one indywidualny wkład dr Mirosława Welza w rozwój nauk weterynaryjnych. Wskazuje to na decydujący i dominujący udział w realizacji oraz publikacji wszystkich prac składających się na cykl powiązanych tematycznie artykułów naukowych.

Wszystkie przedstawione do oceny prace zostały opublikowane w latach 2021 – 2023 w specjalistycznych czasopismach, których sumaryczny Impact Factor wyniósł 3,228, suma punktów wg listy MNiSW – 350.

Celem realizowanych w ramach osiągnięcia badań było:

- dokonanie krytycznej analizy i oceny stanu prawnego i wynikających z niego działań administracyjnych w zakresie zwalczania chorób zakaźnych zwierząt zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2016/429 oraz jego zmian w zapisach rozporządzeń delegowanych oraz wykonawczych;
- ocena znaczenia i funkcji monitoringu biernego w Polsce, jako narzędzia prawnego i administracyjnego w ograniczaniu występowania i zwalczaniu ASF u dzików;
- naukowa analiza i ocena aktualnego stanu prawnego w zakresie zwalczania gruźlicy w stadach wolnościowych żubrów w świetle nabytych i posiadanych doświadczeń administracyjnych w zwalczaniu tej choroby, jako elementów do praktycznego wykorzystania w pracach nad programem zwalczania zakażeń u żubrów oraz strategią likwidacji tej choroby u tego gatunku zwierząt;
- analiza efektywności środków kontroli podejmowanych w ramach działań administracyjnych w ograniczaniu ryzyka transmisji gruźlicy z zakażonej populacji dzików na inne gatunki zwierząt wrażliwych oraz na człowieka.

Prace oryginalne i przeglądowe wchodzące w skład wskazanego osiągnięcia są ściśle związane z wykonywaną przez Habilitanta pracą zawodową, w szczególności w latach 2006 – 2019 na stanowisku Podkarpackiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii, a od 2019 do 2021 roku z pełnieniem funkcji Zastępcy i następnie Głównego Lekarza Weterynarii,

odpowiedzialnego za zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w Polsce. Doświadczenia wówczas zdobyte, w tym koordynacja działań przeciwpizootycznych o zasięgu wojewódzkim, krajowym, a także międzynarodowym, stanowiły podstawę do podjęcia wyzwania kompleksowego przedstawienia oraz interpretacji i oceny nowych, często rewolucyjnych, zasad europejskiego „Prawa o zdrowiu zwierząt” w praktyce zwalczania chorób zakaźnych zwierząt. Należy podkreślić, że tematyka prac wchodzących w skład cyklu powiązanych artykułów naukowych stanowiących osiągnięcie naukowe jest tematycznie i merytorycznie spójna i dotyczy aspektów naukowych, prawnych i administracyjnych zwalczania wybranych chorób zakaźnych zwierząt wolno żyjących w Polsce, w świetle nowego prawa UE dotyczącego zdrowia zwierząt. Jest ona ważna i interesująca z punktu widzenia naukowego, prawnego i administracyjnego, albowiem dotyczy ochrony zdrowia zwierząt i weterynaryjnych aspektów zdrowia publicznego. Ważne są w tym zakresie również elementy bezpieczeństwa żywności i bezpieczeństwa żywnościowego kraju.

Szczegółowy zakres zagadnień naukowo-badawczych i wdrożeniowych będących przedmiotem osiągnięcia naukowego w poszczególnych pracach (H-1 do H-4) przedstawiono poniżej.

W ramach realizacji pierwszego zadania badawczego (H1) Habilitant podjął się realizacji trudnego zadania, które dotyczyło określenia roli nadzoru biernego w populacji dzików w szeroko rozumianej kontroli występowania i zwalczania pomoru afrykańskiego świń i dzików w Polsce. W pracy wykorzystano dane dotyczące lokalizacji i liczby dzików padłych z powodu ASF na terenie Polski w okresie od 1 stycznia do 30 września 2020 roku. Zastosowana wielokierunkowa i specjalistyczna analiza oraz ocena zebranych danych pozwoliła na oryginalne stwierdzenie, że nadzór bierny, polegający na prowadzeniu poszukiwań martwych dzików, jest słusznie uważany za najskuteczniejsze narzędzie w eliminacji wirusa ASF ze środowiska naturalnego i powinien być traktowany jako działanie priorytetowe. W efekcie wnioski z wykonanych badań zostały wykorzystane jako rekomendacje Głównego Lekarza Weterynarii dla podległych organów Inspekcji Weterynaryjnej w zakresie biernego monitoringu ASF u dzików, w prowadzonych poszukiwaniach, w szczególności w odniesieniu do potwierdzonych zakażeń ASF u dzików na terenach, gdzie choroba dotychczas nie występuje lub występuje krótko. W ramach upowszechnienia i wdrożenia w praktyce rekomendacje te przekazywano podczas narad

służbowych organizowanych przez Głównego Lekarza Weterynarii z wojewódzkimi lekarzami weterynarii.

Celem kolejnej aktywności badawczej wykonanej w ramach drugiej pracy (H2) było wykonanie trudnej i wielowątkowej eksperckiej analizy i oceny nowego prawodawstwa w zakresie zwalczania chorób zakaźnych zwierząt. Obejmowało ono rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 z dnia 9 marca 2016 roku „Prawo o zdrowiu zwierząt” wraz z aktami prawnymi delegowanymi i wykonawczymi.

W przedmiotowej pracy Habilitant wskazał na nowe elementy prawne wprowadzone przez przedmiotowe prawo, a mianowicie: priorytetyzację i kategoryzację chorób zakaźnych, zasadę odpowiedzialności podmiotu za występowanie chorób we własnych hodowlach. Określił obszary prawne, które uległy zmianom, poszerzeniu lub wprowadzają obowiązki posiadacza w ramach szeroko pojętego zarządzania zdrowiem zwierząt. Wart podkreślenia jest fakt, że w prezentowanej pracy przeglądowej i wypracowywaniu poglądu w odniesieniu do nowego prawa Habilitant wykorzystał własne doświadczenia zarówno w zakresie wdrażanego prawa UE, jak też tworzenia i stosowania weterynaryjnego prawa krajowego.

Jest to działanie bardzo pomocne w aktualnej sytuacji prawnej w naszym kraju, gdyż jesteśmy dopiero na początkowym etapie wdrażania tego nowego prawa i zmienionego podejścia w zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, co wymaga dostosowania legislacyjnego i harmonizującego. Przedstawiona w pracy analiza i interpretacja regulacji prawnych w powiązaniu z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429 przyczynia się niewątpliwie do poprawy skuteczności zwalczania chorób zakaźnych zwierząt prowadzonej praktycznie w wielu lokalizacjach naszym w kraju, można powiedzieć każdego dnia. Dotyczy to w szczególności, wdrażanych w zakresie postępowania administracyjnego dochodzeń epidemiologicznych, wczesnego wykrywania zakażeń na etapie ich podejrzenia, a w przypadku chorób wysoce zaraźliwych prowadzenia zabiegu uśmiercania i uboju prewencyjnego, a także możliwości wdrażania szczepli interwencyjnych.

Warto nadmienić, że Habilitant jako krajowy kierownik specjalizacji w obszarze weterynarii „Epizootiologia i administracja weterynaryjna” i jednocześnie wykładowca wykorzystuje na bieżąco wyniki tej pracy, w prowadzonych szkoleniach grup specjalizacyjnych lekarzy weterynarii i dokonywanych nowelizacjach programu kształcenia.

W następnej, trzeciej pracy (H3) składającej się na osiągnięcie habilitacyjne dokonano analizy stanu prawnego i przedstawiono aspekt administracyjny zwalczania gruźlicy u żubrów w stadach wolnościowych, odnosząc się także do doświadczeń i rozwiązań praktycznych, które

sprawdziły się w warunkach terenowych, w realizacji których Habilitant brał udział. Choroba wywoływana jest przez kwasooporne prątki kompleksu *Mycobacterium tuberculosis* (MTBC) dotyka poza żubrami, inne zwierzęta wolno żyjące i gospodarskie. Od dnia 21 kwietnia 2021 r. gruźlica MTBC potwierdzona u żubrów, zgodnie z rozporządzeniem PEiR (UE) 2016/429 jest chorobą, która podlega obowiązkowi zwalczania we wszystkich państwach członkowskich UE. W Polsce i w większości krajów UE, gdzie utrzymywane są stada wolnościowe żubrów, nie opracowano dotąd programu likwidacji jej ognisk u tego gatunku, ani strategii jej zwalczania.

Biorąc powyższe pod uwagę Habilitant opracował i przedstawił autorskie propozycje rozwiązań i działań do podjęcia w zakresie strategii likwidacji choroby oraz programu jej zwalczania, które zostały oparte na własnych doświadczeniach administracyjnych w tym zakresie. Wskazał na potrzebę prowadzenia w ramach przedmiotowego programu kompleksowego i skoordynowanego monitoringu zakażeń u zwierząt dzikich z terenów i otuliny bytowania stad żubrów zagrożonych gruźlicą, a także widzi potrzebę intensyfikacji monitoringu w tym zakresie u miejscowego bydła. Wyniki pracy dały podstawę do wyciągnięcia wniosków i wypracowania propozycji w zakresie zwalczania i monitorowania gruźlicy wywoływanej przez prątki MTBC u żubrów w populacjach wolnościowych. Następnie zostały one przesłane do Głównego Lekarza Weterynarii, celem ich wykorzystania w pracach nad krajowym programem likwidacji tej choroby oraz strategii jej zwalczania.

Bardzo interesującą i wartościową częścią osiągnięcia habilitacyjnego dr Mirosława Welza jest kolejna praca (H4) dotycząca kwasoopornych prątków należących do kompleksu *Mycobacterium tuberculosis* (MTBC). Na wstępie należy podkreślić, że zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429, gruźlica wywołana przez prątki MTBC u dzików nie jest objęta obowiązkiem zwalczania. Podobnie w prawie krajowym, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, gruźlica u dzików jest klasyfikowana wyłącznie jako choroba odzwierzęca powodowana przez odzwierzęcy czynnik chorobotwórczy i jako taka podlega wyłącznie obowiązkowi monitorowania.

W chwili obecnej przy stwierdzonym występowaniu czynnika zagrożenia i związanej z tym możliwej presji środowiskowej choroby, prawdopodobna była i jest nadal jej transmisja między zakażonymi dzikami, a żubrami co dla tych ostatnich stanowi realne ryzyko nawrotu choroby w bytujących tam stadach wolnościowych. Warto dodać, że ryzyko transmisji zakażeń rośnie wraz ze wzrostem liczebności wolno żyjącej populacji żubrów w Bieszczadach, która w marcu 2013 roku wynosiła 256, a w marcu 2022 już 739 osobników. Ponadto występowanie

przypadków gruźlicy u dzików w Bieszczadach stwarza realne ryzyko zakażenia miejscowego bydła, a tym samym może stanowić potencjalne zagrożenie zoonotyczne. Pomimo istniejącego czynnika zagrożenia i wysokiego ryzyka wystąpienia choroby brak jest w naszym kraju określonych zasad i kryteriów prowadzenia przedmiotowego monitoringu u dzików oraz innych gatunków zwierząt wolno żyjących. Stąd też przedstawione w pracy propozycje działań administracyjnych należy uznać za nowatorskie i oryginalne, które w założeniu powinny pozwolić efektywnie wykrywać przypadki gruźlicy w populacji dzików w Bieszczadach. Ponadto będą one służyły minimalizacji zagrożenia zoonotycznego dla ludzi, a także ochronie miejscowej populacji żubrów oraz utrzymywanego tam bydła. Zaproponowane w pracy rozwiązania były podstawą autorskiego planu działań, który po wdrożeniu okazał się skuteczny w zapobieganiu rozprzestrzenianiu się choroby. Implementacja tej propozycji nastąpiła po akceptacji przez Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego w Rzeszowie w formie rekomendacji Wojewody Podkarpackiego, wydanej na wniosek wojewódzkiego lekarza weterynarii podległym wojewodzie służbom, inspekcjom i strażom, a także Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Krośnie oraz przedstawicielom Polskiego Związku Łowieckiego. Ponadto powyższy, sprawdzony lokalnie na Podkarpaciu plan działań, może stanowić propozycję rozwiązań administracyjnych do zastosowania w obecnym stanie prawnym, w przypadku wystąpienia gruźlicy wywoływanej przez prątki MTBC u dzików lub innych gatunków zwierząt łownych.

W świetle przeprowadzonych badań i otrzymanych wyników, do najważniejszych osiągnięć naukowo-badawczych Habilitanta przedstawionych w cyklu powiązanych tematycznie artykułów naukowych zaliczyć należy:

1. Opracowanie eksperckiej, całościowej analizy, oceny i interpretacji nowego prawa UE (Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/429) w zakresie zwalczania chorób zakaźnych zwierząt co niewątpliwie przyczyni się do optymalizacji i doskonalenia skuteczności zwalczania chorób zakaźnych zwierząt w naszym kraju.

2. Wypracowanie wniosków, jako podstawy do wydania rekomendacji Głównego Lekarza Weterynarii do wdrożenia przez Inspekcję Weterynaryjną monitoringu biernego ASF u dzików.

3. Opracowanie wniosków i propozycji w zakresie zwalczania i monitorowania gruźlicy wywoływanej przez prątki MTBC u żubrów w populacjach wolnościowych, celem ich wykorzystania przez Głównego Lekarza Weterynarii w pracach nad krajowym programem likwidacji tej choroby oraz strategią jej zwalczania.

4. Wypracowanie propozycji rozwiązań administracyjnych do zastosowania w obecnym stanie prawnym, w przypadku wystąpienia gruźlicy wywoływanej przez prątki kwasooporne MTBC u dzików lub innych gatunków zwierząt łownych.

Przedstawiony do oceny cykl powiązanych tematycznie artykułów składających się na osiągnięcie naukowe prezentuje nowatorskie i nowoczesne podejście, oparte na prawie UE i przepisach krajowych, w zakresie epidemiologii i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt wolno żyjących o wysokich walorach poznawczych i aplikacyjnych.

Na tej podstawie mogę stwierdzić, że Habilitant posiada dużą wiedzę teoretyczną, wysokie umiejętności analityczne oraz predyspozycje intelektualne do prowadzenia samodzielnej i wnikliwej pracy naukowej, która ma też charakter aplikacyjny. Jednocześnie posiada wysokie zdolności w zakresie krytycznej analizy i interpretacji uzyskiwanych wyników analiz i dochodzeń epidemiologicznych dotyczących chorób zakaźnych u zwierząt wolno żyjących i gospodarskich.

Podsumowując osiągnięcie naukowe pod wspólnym tytułem „Aspekt prawny i administracyjny zwalczania wybranych chorób zakaźnych zwierząt wolno żyjących w Polsce, w świetle europejskiego Prawa o zdrowiu zwierząt” mogę podkreślić, że stanowi ono znaczny wkład Habilitanta w rozwój nauk weterynaryjnych w zakresie epidemiologii chorób zakaźnych zwierząt. Jednocześnie stwierdzam, że przedstawione do oceny osiągnięcie naukowe dr nauk wet. Mirosława Welza w pełni spełnia warunki określone w art. 219 ust. 1 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2023 poz.742).

Ocena działalności dydaktycznej, organizacyjnej i popularyzatorskiej

Udział w realizacji projektów badawczych

W ramach działalności organizacyjnej i naukowej Habilitant uczestniczył w charakterze wykonawcy w realizacji 3 projektów badawczych, a mianowicie:

- 1) projektu finansowanego przez KBN w latach 2005-2009, pt.: „Sąsiedztwo bytowania żubrów oraz innych zwierząt wolno żyjących i bydła domowego w Bieszczadach, a krążenie *Mycobacterium bovis*";
- (2) projektu finansowanego przez Wspólny Fundusz Amerykańsko-Polski im. Marii Skłodowskiej-Curie w latach 1999-2001 „Zagrożenia stanu zdrowia populacji żubrów ze szczególnym uwzględnieniem wolnej hodowli";
- (3) projektu finansowanego ze środków Funduszu Leśnego zgodnie z umową nr OR.271.3.10.2017, „Kompleksowy projekt ochrony żubra przez Lasy Państwowe" - Zadanie

badawcze na rok 2019: „Wszechstronny monitoring populacji i siedliska żubra”- wykonawca tematu „Monitoring gruźlicy, prątuberkulozy, gorączki Q, neosporozy, chlamydofilozy, leptospirozy i toksoplazmozy”.

Wszystkie te projekty związane są z zainteresowaniami naukowo-badawczymi Habilitanta, gdyż dotyczą chorób zakaźnych i zaraźliwych zwierząt wolno żyjących.

Recenzje dla czasopism naukowych

Habilitant posiada w dorobku 2 zrecenzowane publikacje w czasopiśmie naukowym „Herbalism” w roku 2003 i 2023.

Staże naukowe krajowe i zagraniczne oraz udział w konferencjach

Z przedstawionej dokumentacji wynika, że Habilitant nie odbywał krajowych czy też zagranicznych typowych staży naukowych. Tym niemniej miał możliwość odbycia 3 pobytów szkoleniowych zagranicznych o charakterze stażowym, a mianowicie:

- w 2000 roku w ramach programu PHARE PL/IB/AG02 uczestniczył w dziesięciodniowej wizycie studyjnej we Francji poświęconej stosowaniu w praktyce europejskiego prawa weterynaryjnego;
- w 2003 roku w ramach projektu - Phare PL 0006.04, Poland był uczestnikiem wizyty studyjnej w Anglii, która poświęcona była zwalczaniu pryszczycy i BSE;
- w 2005 roku w ramach projektu 2002/000-580.04.01 odbył szkolenie w Holandii w zakresie zwalczania TSE.

Ponadto dr Mirosław Welz był uczestnikiem przynajmniej 5 szkoleń krajowych z zakresu chorób zakaźnych, jednego szkolenia dotyczącego GMO i jednego szkolenia obejmującego system zarządzania jakością.

Oprócz szkoleń posiada w dorobku uczestnictwo w ogółem 14 konferencjach krajowych dotyczących szeroko rozumianego obszaru chorób zakaźnych. Wyniki prac naukowych własnych i współautorskich prezentował w formie posterów bądź doniesień ustnych na 7 konferencjach naukowych w latach 2004 – 2023. W dorobku posiada opublikowanych 10 doniesień w materiałach konferencyjnych.

Powyższe dane są wyrazem dużej aktywności w zakresie kształcenia i zdobywania nowej wiedzy oraz prezentacji swoich dokonań i osiągnięć naukowo-badawczych i wdrożeniowych.

Działalność organizacyjna

Wykonywanie obowiązków zawodowych dr Mirosław Welz wykorzystał i połączył z działalnością organizacyjną o charakterze naukowym, która wiązała się z wykonywaniem pracy eksperckiej na rzecz administracji Inspekcji Weterynaryjnej, a mianowicie:

- brał udział, w 2003 roku i ponownie w latach 2019-2020, w pracy grupy ekspertów opracowującej, na zlecenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, rządowy projektu ustawy o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt;
- aktywnie uczestniczył w roku 2003 w pracy grupy ekspertów na zlecenie Głównego Lekarza Weterynarii w zakresie opracowywania „Krajowego planu gotowości zwalczania BSE” w tym krajowej instrukcji zwalczania BSE (2003 r.);
- brał udział w latach 2019 – 2021 w pracy ramach tzw. Grupy Dochodzeń Epizootycznych przy Głównym Lekarzu Weterynarii.

Jest kandydatem na członka Polskiego Towarzystwa Nauk Weterynaryjnych Oddział w Warszawie. Od 2021 roku współpracuje z oddziałem warszawskim oddziałem PTNW. W ramach tej aktywności przekazuje swoją wiedzę specjalistyczną i doświadczenie poprzez głoszenie wykładów oraz publikowanie doniesień w materiałach kongresowych.

Na szczególne wyróżnienie zasługuje wysokie zaangażowanie dr Mirosława Welza w pracy Komisji ds. Specjalizacji Lekarzy Weterynarii w kadencji 2020-2024 w zakresie organizacji kursów kształcenia specjalizacyjnego lekarzy weterynarii w naszym kraju.

Działalność dydaktyczna i popularyzująca naukę

Pomimo pracy w administracji inspekcji weterynaryjnej, a nie na uczelni, dr Mirosław Welz prowadzi aktywną działalność dydaktyczną w formie szkoleń i wykładów, której wybrane elementy podano poniżej:

- od 2012 roku prowadzi zajęcia wykładowe dla studentów Państwowej Akademii Nauk Stosowanych w Krośnie na kierunkach „Produkcja i bezpieczeństwo żywności” oraz „Rolnictwo dla absolwentów studiów nierolniczych” z przedmiotów tj.: „Zwierzęta wolno żyjące w krajobrazie”, „Choroby odzwierzęce przenoszone przez żywność”, „Nadzór weterynaryjny i sanitarny w gospodarce żywnościowej”, „Postępowanie administracyjne w nadzorze nad bezpieczeństwem żywności” oraz „Podstawy kontroli weterynaryjnej”;
- od 2020 roku pełni funkcję Krajowego Kierownika specjalizacji w Obszarze Weterynarii nr 16 „Epizootiologia i administracja weterynaryjna”, jednocześnie będąc członkiem Komisji ds. Specjalizacji Lekarzy Weterynarii w kadencji 2020 – 2024;

- od 2005 roku jest stałym wykładowcą na szkoleniach specjalizacyjnych w szeregu obszarach specjalizacji lekarzy weterynarii, a mianowicie: „Epizootiologia i administracja weterynaryjna”, „Choroby zwierząt nieudomowionych”, „Higiena zwierząt rzeźnych i żywności pochodzenia zwierzęcego”, które odbywają się na Uniwersytecie Przyrodniczym we Wrocławiu, SGGW w Warszawie oraz Państwowym Instytucie Weterynaryjnym - PIB w Puławach. Łącznie w latach 2005 -2023 przeprowadził dla wyżej wymienionych grup specjalizacyjnych 45 bloków wykładów i zajęć z zakresu zwalczania chorób zakaźnych zwierząt;
- prowadzi również intensywną działalność popularyzatorską, która ma formę wystąpień na licznych spotkaniach z rolnikami, myśliwymi, hodowcami zwierząt oraz producentami i pracownikami sektora rolno-spożywczego;
- w 2003 roku, w ramach prowadzonej działalności popularyzatorskiej, pod redakcją Habilitanta ukazał się wydany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi podręcznik szkoleniowy dla hodowców i rolników pt. „Choroby Zakaźne Zwierząt Gospodarskich”, którego Autorami są: Piróg-Komorowska A., Czech M., Skublicki P., Welz M., Związek J. 2003. Oficyna Wydawnicza „Apla”, Wydanie I, ISBN 83-891123-74-6.

Przedstawione powyżej wybrane dane wyraźnie wskazują, że dr Mirosław Welz aktywnie uczestniczy w popularyzacji posiadanej wiedzy, a także przekazywania zdobytych umiejętności. Poświęca również dużo czasu na rzecz upowszechniania posiadanej bogatej wiedzy naukowej, uczestnictwo i organizację konferencji krajowych. Na tej podstawie mogą bardzo pozytywnie ocenić działalność dydaktyczną, organizacyjną i popularyzatorską dr Mirosława Welza.

Podsumowanie i wniosek końcowy

Przedstawiona powyżej całościowa analiza i ocena dorobku naukowego dr Mirosława Welza pozwala mi stwierdzić, że jest on znaczący, posiada wartości poznawcze i aplikacyjne. Zaprezentowane osiągnięcia naukowo-badawczej oraz życiorys naukowy wskazują, że Habilitant w swojej karierze zawodowej lekarza praktyka, administrującego i zarządzającego inspekcją weterynaryjną na różnych poziomach jej organizacji, miał również możliwość i chęć rozwoju naukowego oraz uzyskania dorobku naukowego w stopniu wystarczającym do wydania pozytywnej oceny.

Podsumowując jednotematyczny cykl publikacji przedstawiony do oceny jako rozprawa habilitacyjna pt.: „**Aspekt prawny i administracyjny zwalczania wybranych chorób zakaźnych zwierząt wolno żyjących w Polsce, w świetle europejskiego Prawa o zdrowiu zwierząt**” stwierdzam, że uzyskane przez dr Mirosława Welza rezultaty badań są wartościowe, znaczące i stanowią oryginalny i znaczny wkład w rozwój nauk weterynaryjnych. Habilitant wybrał aktualny, interesujący z punktu naukowego i ważny z praktycznego punktu widzenia temat, zastosował poprawną metodologię diagnostyki i analizy epidemiologicznej, która została wzbogacona o analizę ryzyka. Biorąc powyższe pod uwagę stwierdzam, że całokształt dorobku naukowego, jak i przedstawione do oceny osiągnięcie naukowe dr n. wet. Mirosława Welza odpowiadają warunkom określonym w art. 219 Ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tj. Dz.U. 2023 r. poz. 742).

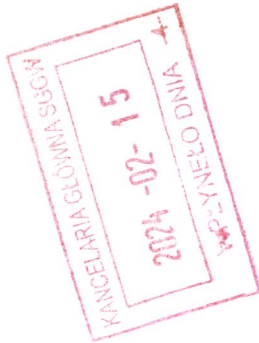
Zważywszy zatem na pozytywną ocenę osiągnięcia naukowego, a także całokształtu dorobku naukowego, dydaktycznego i popularyzatorskiego wnoszę o podjęcie dalszych czynności w postępowaniu o nadanie doktorowi nauk weterynaryjnych Mirosławowi Welzowi stopnia doktora habilitowanego nauk weterynaryjnych.

Prof. dr hab. Krzysztof Kwiatek

INSTYTUT WETERYNARYJNY
WYDZIAŁ IZOLACJI BADAWCZY
Instytut Higieny Pasz
ul. Puławy 57, 24-100 Puławy
tel. 86-25-95, fax (081) 886-25-95
www.piwet.pulawy.pl

OPŁATA POBRANA
TAXE PERÇUE-POLOGNE
Umowa z Poczta Polska S.A.
ID 498286/L

POLECCAY

SGGW w Warszawie

Instytut Medycyny Weterynaryjnej
(Sekretariat)

ul. Nowoursynowska 159 bud. 24, I piętro

02-776 WARSZAWA

(00)459007734119846233

(00)459007734119846233

Poczta Polska

Opłata pobrana _____ zł _____ gr

R

2023